

DOVRE

PÅ HISTORISKE STIER BLANT
VILLREIN OG FJELLPLANTER

HISTORISK SUS OVER NASJONALPARKEN

Dovre nasjonalpark består av slake flyer og runde topper som når opp i 1700 meters høyde. Det aller meste av nasjonalparken ligger over tregrensen. Landskapet rundt de høyeste toppene har et arktisk preg, med spor etter permafrost. Nasjonalparken har svært mange av fjellets planter, både de vanlige og mer sjeldne. Fuglelivet er også variert og rikt. I tillegg er nasjonalparken del av et større villreinområde. De siste årene er villreinen brukt som en miljøindikator for hvordan det går med fjellene våre og tilhørende miljø.

Enige og tro til Dovre faller sa grunnlovsforsamlingen i 1814. Eidsvollleden er et løfte om samhold og enighet som henspeler på det evige, uforanderlige og trygge. Den uttrykker det urokkelige og er et symbol på enighet og samhold. Dovre og Dovrefjell har en helt sentral plass som nasjonalt samlings- og identitetsmerke. Flere kjente diktere og musikere har hentet inspirasjon nettopp fra dette området, slike som Henrik Ibsen, Edvard Grieg og Aasmund Olavsson Vinje. Gjennom Henriks Ibsens drama "Peer Gynt" med Edvard Grieg sin musikk til Dovregubbens hall har fjellområdet som symbol nådd langt utover Norges grenser.

Høgstgråhøene (PJ)

NATUROPPLEVELSER

Pilegrimsleden

Det å vandre på historiske veier og stier gir mange en ekstra opplevelse på turen. Pilegrimsleden går fra Oslo til Trondheim gjennom Dovre nasjonalpark fra Budsjord på Dovre til Fokstugu på Dovrefjell. Her får du utsikt mot både Gudbrandsdalen og våre mest kjente fjellområder som Jotunheimen, Rondane og Dovremassivene med Snøhetta. Da Harald Hårfagre (850–933) kom over Dovrefjell med en stor hær på slutten av 800-tallet gikk han nettopp gjennom dette området. Vandringen langs denne stien skal også gi tid til refleksjon og ettertanke, samtidig som man kan glede seg over den storslåtte naturen.

Rondanestien

Har du god tid og liker å gå langt, er det mulig å vandre Rondanestien helt fra Oslo til Hjerkinna på Dovrefjell. Den avsluttende etappen er på 5-6 timer og går på T-merka sti gjennom nasjonalparken fra Grimsdalshytta til Hjerkinna. Herfra er det et praktfullt rundskue mot Snøhetta i nord og Styggghøin og Rondane i sør. Du vandrer gjennom et historisk landskap der lange strekk av stien har eldgamle vegmerker tilbake til middelalderen med varder og

Ut på tur (FB)

steinheller. Her kan en drømme seg tilbake og forestille seg tidligere tiders trafikk av folk til fots og på hest som var på vei til Nidaros.

For mange er den største attraksjonen i Dovre nasjonalpark å gå på botanikkstur og se hvor mange arter man klarer å registrere.

Jakt

Villreinjakta er viktig for bygdene rundt Dovre. Villreinen i dette området er den skyeste reinen i hele Norge. Jegerne må derfor bruke god tid når de jakter, og hensyn til terreng og vindforhold er avgjørende for å lykkes. For å kunne løsne skudd må man helst ikke være mer enn hundre meter unna stillestående dyr. Den skye reinen og det åpne fjellterrenget gjør dette til noe av den mest utfordrende jakta en kan ha i norske villrein fjell.

Villrein flokk (PJ)

Foksådalen (LF)

LANDSKAP OG GEOLOGI

Spor etter issmelting

Mye av isavsmeltingshistorien i Norge kan forklares gjennom studier av fjellområdene rundt Dovre nasjonalpark. Geologer kan gjøre rede for ulike avsmeltingsperioder ved å studere smeltevannsløp, morener og grusrander etter isstrømmer og botnbreer. Sporene etter istiden ligger slik til at de er lett synlige.

Områder med permafrost

På Fokstugu er det en meteorologisk målestasjon der gjennomsnittstemperaturen gjennom året er 0 grader. Det tørre og kalde klimaet gjør at man finner Norges sørligste områder med permafrost nettopp i Dovre nasjonalpark. Permafrosten kan man se som palser på myrene. En pals er en torvdekket haug med iskjerne som ikke smelter. Den viser seg som en forhøyning på myra og kan bli opptil flere meter bred.

Bergarter som grønnstein og svart fyllitt gir rikelig med næring til jordsmonnet.

Fjellmelletue (PJ)

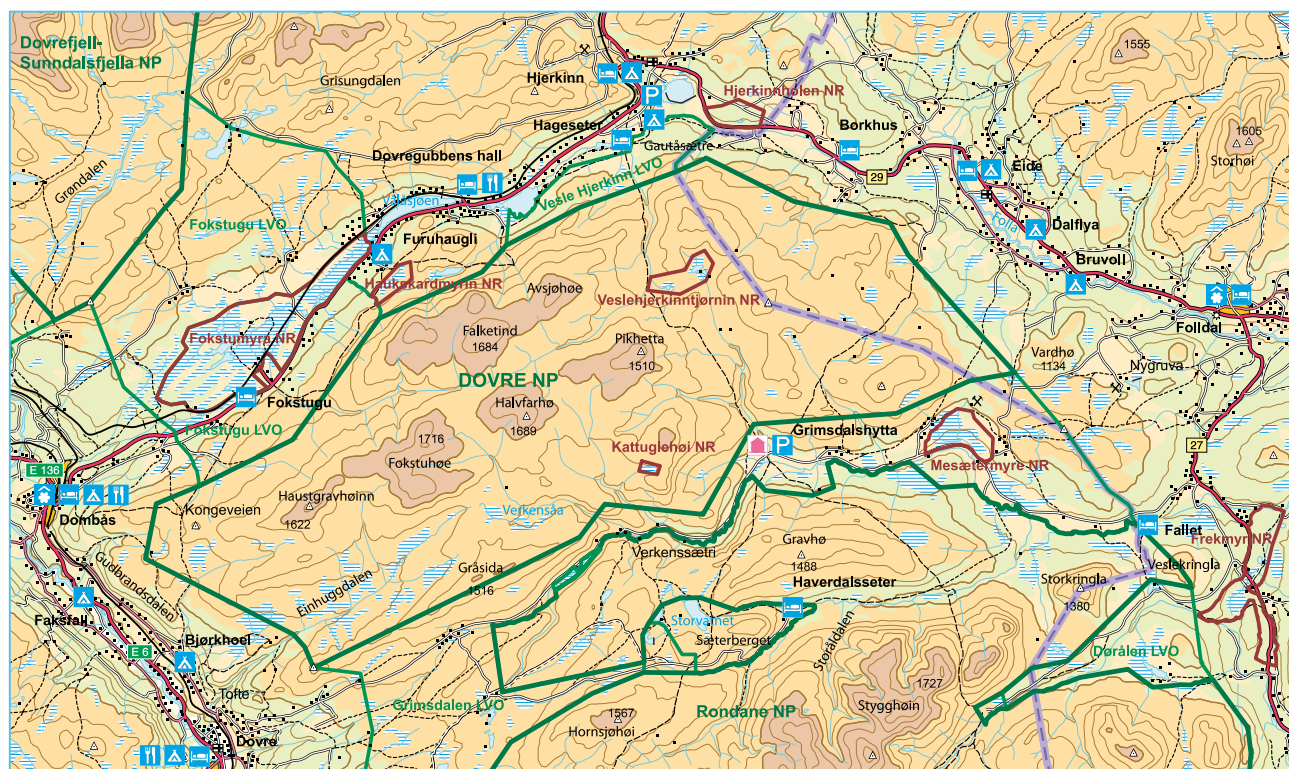
PLANTELIV

De fleste av Norges fjellplanter finner du her

Dovre har en helt spesiell betydning for botanikere. De siste hundre årene er det i disse fjellområdene funnet flere arter som har sitt eneste voksested her. Mange av dem er sjeldne og sårbare, og nasjonalparken har for eksempel de eneste sørnorske fjellforekomstene av finnmarksrørkvein og store bestander av stivsildre og grynsildre. Kvitstarr er en karakteristisk art for området. Fjellnøkleblom, dovrevalmue og dovreløvetann hører også til blant sjeldenhetene. Det spesielle med området er at det har voksesteder for de aller fleste fjellplantene i Norge.

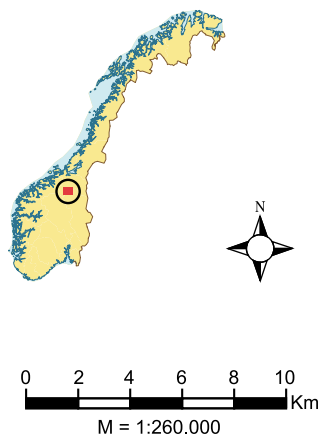
Blålyng (PJ)

Formgivning og digital kartografi: Gåsvatn kart-tjenester, www.kart-tjenester.no Digitale kartdata: Statens kartverk N250, Tillatelse nr. MAD12002-R125240

TEGNFORKLARING

- Fylkesgrense
- Nasjonalpark
- Landskapsvernområde
- Naturresevat
- Parkering
- Overnatting
- Servering
- Nasjonalparksenter
- Campingplass
- Betjent turisthytte

Ungdyr av rein (P)

Fjellvåk (P)

Jordugle (P)

DYRE- OG FUGLELIV

Villrein i Dovre

Villreinen er fjellets miljøbarometer, og villreinenes tilpasning til det tøffe klimaet og det skrinne næringsgrunnlaget i fjellet gjør den ekstra interessant. Nasjonalparken er et viktig område for villreinen. Ta særlige hensyn dersom du får se villrein. Unngå å oppsøke den og hold deg i ro til den trekker seg unna. Villreinen i dette området er svært sky og er var for forstyrrelse. Ved syns- eller luktnintrykk fra mennesker trekker den langt unna, gjerne over 1000 meter. Spesielt i vinterperioden og under kalvingen er villreinen svært sårbar for forstyrrelse. Det anbefales derfor å bruke pilegrimsleden eller den T-merkede stien fra Hageseter til Grimsdalshytta gjennom Dovre nasjonalpark.

Rikt fugleliv

I ornitologisk sammenheng er Dovre nasjonalpark blant de mest interessante i landet. I de øde fjellområdene i nasjonalparken finnes det hekkeplasser for ugler og andre rovfugler, bl.a. sårbare arter som kongeørn og jaktfalk. I gode smågnagerår er fjellvåk, fjelljo og jordugle vanlige i nasjonalparken. De få vannene og myrene i nasjonalparken har et rikt fugleliv. Her finner du blant annet artene bergand, toppand, svartand, sjøorre, havelle, sandlo, temmincksnipe, myrsnipe, svømme-snipe og dobbeltbekkasin.

Dyregrav (FB)

Rast foran gammel steinbu (LF)

HISTORIE OG KULTURMINNER

De eldste sporene etter jakt på rein går tilbake til siste istid, for 10 000 år siden. De sporene vi i dag ser etter denne jakt- og fangstkulturen, stammer fra ca. 500 til 1350 e.Kr.

Den som er spesielt oppmerksom, kan finne spor etter bågasteller. Det er en halvsirkelformet mur som var satt opp for at jegeren kunne skjule seg for reinen. Ellers kan man se mindre og større ansamlinger av fangstgroper mange steder i nasjonalparken og rett utenfor denne.

Veslehjerkinn ved Hageseter er et interessant stoppested, da en her kan se sporene etter kongens gård og sælehus på Dovrefjell fra tidlig middelalder.

Langs E6 over Dovrefjell er det registrert rundt 1250 fangstgroper fra Dombås til Kongsvold. Disse kulturminnene er automatisk fredet, noe som betyr at det er ulovlig å flytte på stein eller lage varder nær dem. Ved telting og brenning av bål må man også ta hensyn. Bruk tid, og se og lær hvordan de tidlige fangstfolkene utnyttet naturen.

Merking av pilegrimsleden (LF)

I en nasjonalpark er du naturens gjest

- Gå hvor du vil, på beina eller på ski. Alt som har motor er i utgangspunktet forbudt.
- Rast hvor du vil, og overnatt gjerne i telt. Rydd opp etter deg, og ta med søpla hjem.
- Du kan tenne bål, men husk det generelle bålrenningsforbudet i skogsmark mellom 15. april og 15. september. Vis hensyn når du sanker ved.
- Du kan plukke bær, sopp og vanlige planter til eget bruk. Vis hensyn til kulturminner, vegetasjon og dyreliv. Ta ekstra hensyn i hekke- og yngletida.
- Benytt deg av mulighetene til jakt og fiske. Husk jakt-/fiskekort. Ikke bruk levende fisk som agn. Du må heller ikke ta med deg levende fisk fra ett vassdrag til et annet.
- Du kan ta med deg hund, men husk båndtvang i perioden 1. mars til 1. august.

Kort om Dovre nasjonalpark

Hvor:

Dovre kommune i Oppland fylke og Folldal kommune i Hedmark fylke.

Slik kommer du deg til Dovre nasjonalpark:

Nasjonalparken ligger mellom E6 over Dovrefjell og Grimsdalen. Parker ved Grimsdalshytta eller Hagester på Dovrefjell og følg T-merka sti. (Grimsdalsveien er vinterstengt), parker ved Fokstugu og følg pilegrimsleden mot Budsjord på Dovre. Eller ta toget til Hjerkinns stasjon.

Informasjon om overnatting og servicetilbud:

Dombås turistkontor, tlf. 61 24 14 44, www.dovrenett.no

Folldal Turistinformasjon, tlf. 94 81 39 48, www.folldalsportalen.no

Tips:

Ta med fjellflora og bruk 2-3 dager fra Dovre langs Pilegrimsleden og overnatt på turistbedriftene over Dovrefjell. Eller bruk skia fra Hageseter til Grimsdalshytta.

Kart:

Rondane nord (1:50 000) eller Rondane (1:100 000).

Opprettet: 2003

Areal: 289 km²

Tilliggende verneområder:

Rondane nasjonalpark og Dovrefjell Sunndalsfjella nasjonalpark. Fokstugu LVO, Vesle Hjerkinns LVO, Grimsdalen LVO og Dørålen LVO. Kattuglehøy NR, Veslehjerkinntjørnin NR, Fokstumyra NR, Haukskardmyrin NR, Hjerkinns holten NR, Frekmyr NR og Mesætermyrene NR.

Nasjonalparksenter:

i Nasjonalparker, Dombås og Folldal, www.nasjonalparker.org

Forvaltning:

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre, tlf. 61 26 60 00
postmottak@fmop.no

Oppsyn:

Statens naturoppsyn, tlf. 48 11 36 74
Dovre fjellstyre, tlf. 61 24 14 92
Folldal fjellstyre, tlf. 62 49 00 06

Mer informasjon:

www.pilegrimssenter-dovrefjell.no

www.norgesnasjonalparker.no

www.nasjonalparkstyre.no

Norsk Villreinsenter Nord, Hjerkinns, www.villrein.no

NORGES
NASJONALPARKER

Norges nasjonalparker – vår felles naturarv

Vi oppretter nasjonalparker for å ta vare på store naturområder – fra hav til fjell. For naturens egen skyld, for oss og for kommende generasjoner.

Nasjonalparkene rommer storslagen natur med variert dyre- og planteliv, fosser og breer, høye fjell, endeløse vidder, dype skoger, vakre fjorder og kystområder. I tillegg finner du kulturminner som viser hvordan områder ble brukt tidligere.

I nasjonalparkene finnes et mangfold av muligheter for gode og spennende naturopplevelser. Bruk den flotte naturen vår – på naturens premisser.

Velkommen til Norges nasjonalparker!

DIREKTORATET FOR
NATURFORVALTNING

www.dirnat.no